

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๖

---

๑. พวกอุบาสกอุบาสิกา แม่ชาวเมืองโกสัมพีแล ไปวิหาร ไม่พบ พระศาสดาจึงถามว่า ท่านขอรับ พระศาสดาเสด็จไปไหน ฯ ภิกษุพวกนั้น ตอบว่า พระองค์เสด็จไปราวป่าปารีเลยยกะเสียแล้ว ฯ อุบาสกอุบาสิกา. เพราะเหตุไร จึงเสด็จไปเล่าขอรับ ฯ พวกภิกษุ. (เพราะ) พระองค์พยายาม จะทำพวกอาตมาให้ปรองดองกัน แต่พวกอาตมาหาได้เป็นผู้ปรองดอง กันไม่ ฯ อุบาสกอุบาสิกา. พระคุณเจ้าข้า ท่านทั้งหลายบวชในสำนัก พระศาสดาแล้ว เมื่อพระองค์ แม่ทรงทำ (ให้) ปรองดองกันอยู่ ก็ไม่ยอม ปรองดองกันหรือ ฯ พวกภิกษุ. อย่างนั้น ญาติโยมผู้มีอายุทั้งหลาย ฯ พวกภิกษุผู้ปริกษากันว่า ภิกษุพวกนี้ บวชในสำนักพระศาสดา เมื่อพระองค์ แม่ทรงทำ (ให้) ปรองดองกันอยู่ กลับกลายเป็นผู้ปรองดองกันไม่ได้ พวกเรา ไม่ได้เฝ้าพระศาสดา เพราะอาศัยภิกษุพวกนี้ พวกเรา จักไม่ให้ที่นั่งแก่ภิกษุ พวกนี้ทีเดียว จักไม่ทำสามิจักรกรรมมีการกราบไหว้เป็นต้น แก่ภิกษุพวกนี้ จำเดิมแต่นั้นมา ก็ไม่ทำแม้มาตรว่าสามิจักรกรรมแก่ภิกษุพวกนั้น ฯ เธอทั้งหลาย ชุบผอมลงอยู่เพราะมีอาหารน้อย โดยสองสามวัน (ผ่านไป) เท่านั้น ก็ (กลายเป็น) คนตรง แสดงโทษที่ล่วงเกินต่อกันแล้ว ต่างรูปต่างขอมมากันแล้วกล่าวว่า ประสกสีกาทั้งหลาย พวกอาตมา กลับเป็นผู้สามัคคีกันแล้ว ฝ่ายพวกท่าน ขอ (ให้) เป็นเช่นดังครั้งก่อนสำหรับพวกอาตมาเถิด ฯ อุบาสกอุบาสิกา. ท่าน เจ้าข้า พระศาสดา พวกท่าน ทูลขอให้ยกโทษแล้วหรือ ฯ พวกภิกษุ. ยังมีได้ ทูลขอให้ยกโทษเลย ญาติโยมผู้มีอายุทั้งหลาย ฯ อุบาสกอุบาสิกา. ถ้าอย่างนั้น พวกท่าน จงทูลขอพระศาสดาให้ยกโทษเสีย ในเวลาที่พวกท่านทูลขอ พระศาสดาให้ยกโทษแล้ว ฝ่ายพวกกระผม จัก (กลับ) ไปเป็นเช่นดังครั้งก่อน สำหรับพวกท่าน ฯ ภิกษุพวกนั้น ไม่กล้าไปสำนักพระศาสดา เพราะเป็น ภายในพรรษา ให้ภายในพรรษานั้นผ่านพ้นไปได้โดยยาก ฯ

๒. ที่นั่น กุฎุมพีผู้หนึ่ง ให้ผ้ากาสาอะอันนำมาจากแคว้นคันธาระซึ่งมีราคาแสนหนึ่ง แก่อุบาสกแล้วสั่งว่า ถ้าทานวิภูฏ์(ของทำบุญ)ของท่านยังไม่เพียงพอไซ้ร้ ท่านพึงจำหน่ายผ้าผืนนี้ เติมเต็ม(ให้ครบ)ส่วนที่บกพร่อง ถ้าเพียงพอ ประสงค์จะถวายรูปใด ก็พึงถวายแก่รูปนั้นเถิด ฯ ในเวลานั้นของทำบุญทุกอย่างของอุบาสกนั้นเพียงพอแล้ว อะไร ๆ ชื่อว่าบกพร่อง มิได้มีแล้ว ฯ โยมผู้หนึ่ง จึงถามมนุษย์ทั้งหลายว่า ผ้ากาสาอะอันหาค่ามิได้ผืนนี้ กุฎุมพีผู้หนึ่งบอกไว้ชื่ออย่างนี้ถวายไว้ ของทำบุญเกิดมีเหลือเพื่อแล้ว พวกเราจักถวายผ้าผืนนี้แก่พระคุณเจ้ารูปไหน(ดี)เล่า ฯ บางพวกเสนอว่า ถวายแก่พระสารีบุตรเถิด ฯ บางพวกพูด(แย้ง)ว่า พระเถระ มักมาในเวลาข้าวกลิ้าแก่แล้ว ก็ไป พระเทวทัต เป็นสหาย(ทั้ง)ในกาลอันเป็นมงคลและอวมงคลทั้งหลายของพวกเรา มันคง(ไว้วางใจได้)ตลอดเวลา เหมือนหม้อน้ำ พวกเราจะถวายผ้าผืนนี้แก่ท่าน ฯ แม้เมื่อถ้อยคำเป็นไปหลายหลาก พวกที่เสนอว่า ควรถวายแก่พระเทวทัต ได้มีจำนวนมากกว่า ฯ เมื่อเป็นอย่างนั้น พวกเขา จึงได้ถวายผ้ากาสาอะผืนนั้นแก่พระเทวทัต ฯ พระเทวทัตนั้น ตัดผ้าผืนนั้นแล้ว เย็บ ย้อม นุ่งห่ม เทียวไป ฯ พวกมนุษย์เห็นท่านแล้ว จึงพูดกันว่า ผ้าผืนนี้ หาสมควรแก่พระเทวทัตไม่ เหมาะสมแก่พระสารีบุตรเถระ(มากกว่า) พระเทวทัตนุ่งห่มผ้าอันไม่สมควรแก่ตนเทียวไป ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕ แปล ไทยเป็นมคธ

---

๑. โกสมพิวาสโนปิ โข อุปาสกา วิหาริ คนตุวา สตุถาริ อปสุสนุตตา
 กุหิ ฆนเต สตุถาติ ปุจฺฉิสฺสุ ฯ เต ภิกฺขุ อาหิสฺสุ ปาโรเดยฺยกวนสนฺฑํ กโตติ ฯ
 กิการณา ฆนเตติ ฯ อมฺเห สมฺกฺเค กาคุํ วายมิ มยํ ปน น สมฺกฺคา
 อหุมฺหาติ ฯ ฆนเต ตุมฺเห สตุถุ สนฺติเก ปพฺพชิตฺวา ตสฺมี สามคฺคิ กโรนฺเตปิ
 สมฺกฺคา น อหฺวตฺถาติ ฯ เอวมาวุโสติ ฯ มนุสฺสา อิเม สตุถุ สนฺติเก
 ปพฺพชิตฺวา ตสฺมี สามคฺคิ กโรนฺเตปิ สมฺกฺคา น ชาตา มยํ อิเม นิสฺสาย
 สตุถาริ ทฏฺฐํ น ลภิมฺหา อิเมสํ เนว อาสนํ ทสฺสาม น อภิวาทนาทีนํ
 กริสฺสามาติ ตโต ปฏฺฐาย เตสํ สามิจิมตฺตํปี น กริสฺสุ ฯ เต อปฺปาหารตาย
 สฺสสฺमानา กติปาเหเนว อุชฺคา หุตฺวา อณฺณมณฺณํ อจฺจยํ เทเสตฺวา
 ขมาเปตฺวา อุปาสกา มยํ สมฺกฺคา ชาตา ตุมฺहेปิ โน ปุริมสฺทิสาว โหธาติ
 อาหิสฺสุ ฯ ขมาปิโต ปน โว ฆนเต สตุถาติ ฯ น ขมาปิโต อาวุโสติ ฯ เตนหิ
 สตุถาริ ขมาเปถ สตุถุ ขมาปิตกาเล มยํปี ตุมฺหากํ ปุริมสฺทิสาว ภวิสฺสามาติ ฯ
 เต อนฺโตวสฺสภาวน สตุถุ สนฺติกํ คนฺตุํ อวิสฺหนฺตา ทุกฺเคน ตํ อนฺโตวสฺสํ
 วิดีนาเมสฺสุ ฯ

๒. อถสฺส เอโก กุฏฺฐมฺพิโก สตฺสทสฺสคฺฆนํ คนฺธารกาสาवตฺถํ
 ทตฺวา สเจ เต ทานวฏฺฐํ นปฺโปหติ อิทํ วิสฺสชฺเชตฺวา ยทฺถนํ ตํ ปุเรยฺยาสิ
 สเจ ปโหติ ยสฺส อิจฺฉสิ ตสฺส ภิกฺขุโน ทเพยฺยาสิติ อาห ฯ ตทา ตสฺส
 สพฺพํ ทานวฏฺฐํ ปโหสิ กิณฺจि อุนนฺนาม นาโหสิ ฯ โส มนุสฺเส ปุจฺฉิ อิทํ
 อนคฺฆมาสาวิ เอเคน กุฏฺฐมฺพิเคน เอวํ นาม วตฺวา ทินฺนํ ทานวฏฺฐํ อติเรกํ
 ชาตํ กสฺสิทํ เทมาติ ฯ เอกจฺเจ สาริปฺพุตฺตตฺเถรสฺสาติ อาหิสฺสุ ฯ เอกจฺเจ
 เถโร สสฺสปริปากสมฺเย อาคนตุวา คมนสิโล เทวทตฺโต อมฺหากํ มจฺคลามจฺจเลสุ
 สหาโย อุทกมณฺนิโก วิย นิจฺจํ ปติฏฺฐิจิโต ตสฺส ตํ เทมาติ อาหิสฺสุ ฯ

สมพหุโลกาย กถายปี เทวทตตสฺส ทาทพพฺพติ วตฺตาริ พหุตรา อเหตุํ ๑
 อถ นํ เทวทตตสฺส อทฺสฺ ๑ โส ตํ ฉินฺทิตฺวา สิพฺพิตฺวา รัชิตฺวา นีวาเสตฺวา
 ปารุปีตฺวา วิจฺรติ ๑ มนุสฺสา ตํ ทิสฺวา นยิทํ เทวทตตสฺส อนฺจฺฉวิกํ
 สารีปฺตฺตฺเถรสฺส อนฺจฺฉวิกํ เทวทตฺโต อตฺตโน อนฺจฺฉวิกํ นีวาเสตฺวา
 ปารุปีตฺวา วิจฺรตีติ วทิสฺ ๑
